

УКЦЕРКВА ІСНУЄ В УКРАЇНІ

Як уже повідомлялося в «Свободі» з 24-го червня і з 11-го серпня ц.р., газета «Московські Новості» вже неодноразово писала про переслідування Української Католицької Церкви і про те, що Митрополит Галицький і Київський Філарет заперечує факт її існування. У зв'язку з цим, газета «Московські Новості» з 33 з 13-го серпня знову порушила тему переслідування УКЦ. Церкву, опублікувавши інтерв'ю з Владикою УКЦ Володимиром Стернюком, розмову з яким провів кореспондент Олександр Гуревич.

Чотири століття тому виникла наша Церква, — розпочав Єпископ В. Стернюк. — Історики і теологи по-різному трактують причини й характер Брестської унії 1596 року. Бурхливий протест тодішнього православія проти несподіваного переходу в іншу віру його вчорашніх прихильників цілком зрозумілий. Та чи переконливо посилалися на аргументи і факти чотирьох столітньої давності, відмовляючи нам у праві на існування? Ще один дивний доказ: недостойна поведінка служителів Цекви. Можливо, їхня поведінка й заслужила засудження, але окремих є сотні тисяч простих людей, які нічим себе не заплямували. Для них наша незалежна релігія залишається вірою батьків і дідів, традиційною духовною цінністю. Я бачу, що наше право на легальне існування оскаржує РПЦ. Можу зрозуміти чому: заторкнуті важлива ділянка її інтересів. Але я ширі шкодую, що саме РПЦ, яка несправедливо постраждала в минулі роки, не зрозуміла нашу трагедію.

З приводу того, що УКЦ Церкву звинувачують у співпраці з гітлерівцями та українськими націоналістами, Владика Стернюк відповів, що він засуджує будь-яке насильство і поділяє біль втрати кожного, чий близький поглинутий часи жорстоких лихоліть. Та як-то зважити те, що сьогодні стало відомо всьому світові про сталінський режим, то все виглядає зовсім не так, як досі твердили офіційні чинники. Населення України і раніше знало про фальсифіковані політичні процеси, про колективізацію, про розправу над вірними, численні розстріли, голод. Про це писала доволі вільна преса в Польщі, до складу якої тоді входила Західна Україна. Тому нічого дивного нема в тому, що частина населення підріло й насторожено ставилася до совєтської влади. Крім того, німі обіцяли закріпити права Церкви. Повірили їм, деякі ділячі УКЦ погодилися на співпрацю з ними. Але чи можна провини окремих осіб використовувати для дискредитації й обвинувачення всієї УКЦ, з метою її ліквідації. Адже ті окремі особи були суворо покарані, а тисячі вірних разом з родинами були вигнані з рідних земель тільки за те, що не хотіли зрадити свої релігійні переконання.

«Ми не можемо визнати справедливого рішення Львівського собору 1946 року. В тих жорстоких умовах не було найменшої змоги виявити демократичним шляхом волю п'яти мільйонів греко-католиків Західної України», — сказав В. Стернюк. — Ми щиро вітаємо довгождані демократичні зміни в поглядах на релігію і віримо, що цей великий принцип поширяться і на нашу Церкву».

А тимчасом вірні моляться в православних церквах, оскільки в українських католиків і православних багато спільного: мова, національні традиції, обряди, молитви, символіка. Українці

(Закінчення на стор. 3)

М. Рудницький на урядових ковертах совєтської пошти

Джерзі Сіті, Н.Дж. — З України почали приходити листи із спеціальними ковертами, на яких зображено портрети видатних культурних діячів СССР. Однією з них є видана з датою 1989 року міністерством зв'язків СССР коверта з портретом відомого львівського письменника Михайла Рудницького. Біля добре виконаного портрета письменника в ковертах є напис українською і російською мовами: «Український радянський письменник і педагог М.І. Рудницький». Поява цього портрета є характерна для зміни від-

носин у теперішній совєтській імперії. Невідомо чи таке всеосяжне відзначення означає теж реабілітацію таких писань М. Рудницького, як збірка його літературознавчих статей «Від Мирного до Хвильового». Видана 1936 року, ця праця була стріною частини галицьких літературно-мистецьких кіл як лівацько-ліберальний виступ, а комуністична офіційна критика до кінця життя письменника (1975 р. колола йому очі за цей нібито «націоналістичний» твір і промовчувала його в біографіях письменника.

Хор „Веснівка“ виступити на Союзівці

Хор „Веснівка“ з диригенткою К.Зорич-Кондрацькою в Римі минулого року.

Союзівка. — Літо добирає кінця, а з ним зближаються закінчіть тріжні вакаційного сезону на гостинній відпочинковій оселі УНС — Союзівці. Однак цей факт зовсім не міняє настанови управителів оселі, щоб ці останні тріжні мали бездоганну мистецьку програму для гостей.

Отож і не диво, що в суботу, 26-го серпня ц.р., о год. 8:30 вечора відбудеться концерт міжнародно відомого й українською громадою любленого молодечого дівочого хору „Веснівка“ з Торонто під батуютою

Його основниці і диригентки Квітки Зорич-Кондрацької. Хор „Веснівка“ почав своє існування у 1965 році та з тих пір безупинно завоює різноманітну публіку своїми мистецькими виступами, на сценах Північної Південної Америки та Європи.

По концерті охочі до танців могутньо забавляться під звуки знайомих оркестрів також з Торонто, «Рейдінг Гуцул», грою якої захоплюється молоде покоління Америки і Канади.

Опубліковано вправи та касети до книжки „Українська мова“

Едмонтон, Альта. — Канадський Інститут Українських Студій опублікував вправи і слухові касети до відомого підручника „Ukrainian for Undergraduates“, автором якого є проф. Да-

нило Гусар-Струк з відділу славистики при Торонтонському університеті. Двадцять дві вправи в книжці відповідають лекціям у підручнику „Ukrainian for Undergraduates“, а комплект 11-ох касет подає той самий матеріал у слуховій формі. Вправи і касети доповнюють підручник, який здобув велику популярність у курсах української мови, де його використовують уже понад 10 років.

„Ukrainian for Undergraduates“ (XXIII, 350 стор.) коштує 19.50 дол., вправи (87 стор.) — 12.95 дол., а комплект 11-ох касет 119.95 дол. Усі ціни подані в канадських доларах. Учителі та студенти в Канаді, які купують усі три видання в той самий час можуть скористатися з 20-відсоткової знижки. Замовлення слід надіслати на адресу: Richard Jones and Associates, 10722 — 124 St., Edmonton, Alta. T5M. 0N1.

ДОПОВІДЬ Д-РА В. МОРОЗА

Кергонсон, Н.І. — «Чорнобиль... випадковості чи запланована катастрофа?» — буде темою доповіді д-ра Валентина Мороза, яка відбудеться в суботу, 2-го вересня, о год. 5-й по полудні тут в залі церкви Пресвятої Трійці. Доповідь виступить 89-й Відділ Союзу Українок Америки. Рівножд-р В. Мороз виступить доповідь в неділю, 3-го вересня в Глен Спей, Н.І., на тему «Справа, без якої не втримаємося» в понеділок, 4-го вересня, в Гантері, Н.І., 4-та год. по полудні про «Чорнобиль».

Заговорили про мафію в Києві

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Н. Осока). — Останнім часом до редакції газет, радіо й телебачення надходять багато листів зі скаргами на бреху то, що його вивозять за межі республіки, а ті частки, яку дозволено залишити в Україні, ледь вистачає, щоб забезпечити кримінальну мафію. Отже громадяни інших міст і сіл змушені їхати до столиці щоб через родичів та знайомих придбати хоч трохи цукру.

Шодо мафії, міністер промовчав, але за допомогою дискусії у „Вечірньому Києві“ відповідь знайшлася сама. Кілька років тому під час проведення традиційної читачської „заочної лютки“, редакція отримала листа, автор якого пропонував послати О. Швеця до Сиділі, аби там боровся з мафією, бо в Києві, мовляв, такої нема. Але тепер цей самий автор змінив свою думку і прислав до газети нового листа, в якому каже, що Швеця вже не треба відраджати до Сиділі, оскільки виявилось, що мафія є і з нею треба боротися. Але головним доказом того, що мафія в Києві таки існує, є не лист цього читача, а той факт, що мафія сама про себе заявила, надіславши до редакції таке: „Редакторе! Вітаю! Швеця. Інакше випустимо з нього кишки, а редакцію спалимо. — Мафія Дніпровського району“.

„Друкований“ почерк цього листа свідчить про те, що його автори мають досвід у таких „справах“. Пізніше було кілька наполегливих телефонних дзвінків з вимогами зустріти „в зашифрованому куточку“.

Тому О. Швець і звернував увагу громадськості, що в проєкті нового закону нема статті, згідно з якою можна було б за допомогою закону боротися з мафією. А такий закон дуже потрібний, каже Швець, бо згодом можна буде почути знайомих патос застійних років: „Наша мафія — найсильніша мафія в світі!“

Далі міністер торгівлі Статинов пояснює, що картки на цукор по всій республіці та в столиці запроваджені „з метою ліквідації черг“. Шоправда, картки він сором'язно називає запрошеннями. Проте не пояснює, чому в республіці, яка найбільше виробляє цукру, його неможливо придбати

КОМУНІСТИ ВИМАГАЮТЬ НОВИХ МІСЦЬ В УРЯДІ

Варшава, Польща. — Ше десять днів тому лідер „Солідарності“ Лех Валенса сказав, що в коаліційному уряді комуністи відстануть два важливі пости — міністра оборони і міністра внутрішніх справ. Однак тепер секретар ЦК Польської об'єднаної робітничої (комуністичної) партії оголосив, що двоє місць у кабінеті міністрів їм замало. „Якщо вони будуть дуже вимогливі, — сказав Валенса, — про опозицію комуністів, — то можуть втратити все“.

В резолюції ЦК ПОРП не сказано, скільки міністерських місць хоче дістати Комуністична партія, і не пояснюється, які саме ці пости.

Перший секретар ЦК ПОРП Мечислав Раковський сказав в інтерв'ю газеті „Трибуна Люду“: „Ми не капітулюємо. Ми не відмовимося від завоювань соціалізму. Ми готові захищати їх“. Раковський заявив, що якщо комуністи не відстануть достатньої кількості міністерських теок, вони відмовляться підтримувати уряд.

Фракція комуністів у сеймі не має достатньої кількості депутатських мандатів, щоб блокувати вибрання на пост прем'єр-міністра представника „Солідарності“. Тадеуша Мазовського „Солідарність“ в коаліції з Селянською і Демократичною партіями становить парламентську більшість. Однак комуністи можуть створити труднощі при голосуванні за кандидатури на міністерські пости.

Комуністи претендують також на місце міністра закордонних справ і міністра фінансів. Лех Валенса дав інтерв'ю у Гданську. Заяву Раковського він назвав „провокаційною“. Лідер „Солідарності“ заявив: „Якщо вони (комуністи) будуть валити дурара, то побудується все го. Їх взагалі усунуть від керівництва“. Валенса сказав, що Мазовський може запропонувати комуністам додаткові пости, але не підкоритися силі. „Нам, — зауважив Валенса, — необхідні реформи. Але якщо партія (комуністична) не розуміє цього, якщо владиться до провокацій, що вже відбувається, то втратить усе“.

Під час інтерв'ю Валенса запитав, чому він не заперечував проти обрання прем'єр-міністром комуніста, але як тільки на цей пост був обраний Чеслав Кішак, Валенса став протестувати. „Відповідь проста, — сказав лідер „Солідарності“, — Спочатку комуніст став президентом. Потім вони (комуністи) поставили колишнього прем'єра на пост першого секретаря. А потім призначили прем'єром міністра внутрішніх справ, генерала. Така комбінація (Ярузельський — Раковський — Кішак) дала змогу комуністам монополізувати владу. Миритися з цим не можна було. Нинішній політичний клімат сприяє реформам“.

Очікують, що у середу, 23-го серпня, сейм буде голосувати з приводу кандидатури Тадеуша Мазовського на пост прем'єр-міністра.

У СВІТІ

ПІСЛЯ КОРОТКОЇ РОЗМОВИ, що відбулася в суботу, 19-го серпня, в резиденції президента Польщі — варшавському Бельведерському палаці, Войцех Ярузельський доручив одному з активістів „Солідарності“, голові Ради міністрів Тадеушеві Мазовському зформувати кабінет міністрів. Перший за післявоєнну історію країни некомуністичний уряд повинен дістати парламентський вотум довіри, але після того, як Селянська і Демократична партії оголосили про розрив з комуністами, схвалення кандидатури Мазовського можна вважати вирішеною справою. В суботу у Варшаві відкрився пленум ЦК ПОРП. Після першого ж засідання пленуму комуністи заявили, що будуть боротися за додаткові міністерські місця. За словами одного з секретарів ЦК Славоміра Вятра, два міністерські пости — зовсім не те, що в понятті комуністів називається широкою коаліцією. В той же день президент Ярузельський прийняв резігнацію колишнього прем'єр-міністра Чеслава Кішака.

В РЕЗУЛЬТАТІ СТРАЙКІВ і диверсій паралізовано залізничний рух в багатьох областях європейської частини СССР, від Талліну до Нахичевану. Газета „Ізвестія“ надрукувала інтерв'ю з міністром шляхів сполучення Н. Конаревим, який повідомив, що в результаті страйку російських залізничників в Естонії зібралось 3,000 вагонів, причому понад 700 стоять на діючих коліях і блокують рух поїздів. В одному Талліні на розвантаження чекає 34 поїзди з продуктами, що швидко псується, а також з іншими вантажами. Страйковий комітет заявив, що справа про припинення страйку буде поставлена на голосування робітників. „Ми негайно повернемося на працю, якщо дістанемо від естонських керівників необхідні гарантії“, — сказав член страйкового комітету Алексій Гутенев. Він сказав, що страйк буде припинений, як тільки естонський уряд погодиться виконати рішення Верховної Ради СССР, яка оголосила запровадження в Естонії виборчий ценз таким, що суперечить конституції, і внесе відповідні зміни в республіканське законодавство.

У ЧЕТВЕР, 17-ГО СЕРПНЯ, газета „Правда“ надрукувала заяву Політбюро ЦК КПСС, в якій висувастись план перетворення СССР у справжню федеральну державу з більш децентралізованою політичною і економічною владою. Впровадження плану в життя може докорінно змінити відносини, що існують між союзними республіками і Москвою, хоч за нею залишиться останнє слово у вирішенні багатьох важливих справ. Заяву Політбюро, яка займає у „Правді“ півтори сторінки, буде обговорюватися на пленумі ЦК, що відбудеться найближчим часом.

21 РІК ТОМУ СОВЄТСЬКЕ військо і символічно віддано йому військові частини держав Варшавського Пакту (крім румунських) окупували Чехо-Словаччину, поклавши кінець надіям місцевих перебудовників тієї пори на створення „соціалізму з людським обличчям“. У неділю, 20-го серпня, на вулицях Праги та інших великих міст Чехо-Словаччини появились поліційні і армійські патрулі, які дістали наказ не допускати до „небажаних“ демонстрацій і мітингів. Як повідомила представниця правозахисної організації „Хартія-77“ Дана Немцова, у неділю в 7-й годині ранку у її квартирі прийшли працівники органів державної безпеки і повідомили, що господаря дому та її син Давид (також правозахисник) посаджені під дводенний домашній арешт. Доля інших провідних правозахисників покищо невідома. Напередодні „сумної“ річниці влада відключила телефони у більшості відомих дисидентів. На початку серпня уряд неодноразово попереджував, що живе відповідних заходів, якщо демонстрації матимуть неkontrolьований характер.

На Союзівці відбудеться З'їзд Ашафенбургської гімназії

Дітроїт. — Організаційний комітет 2-го З'їзду ашафенбургської гімназії повідомляє, що З'їзд відбудеться в дніх 23-го і 24-го вересня на Союзівці.

В програмі З'їзду передбачається: субота 10:30 — 12:30 реєстрація; після полудену товаришська зустріч і короткі наради; 6:30 коктейль, опісля вечора з роз-

НОВИНИ З УКРАЇНИ

• Всеукраїнська установча конференція Народного Руху України за перебування відбудеться від 8-го до 11-го вересня ц.р.

• 2-го липня 1989 року в Калуші відбувся концерт хору з села Шевченко колишньої Кирилівка. На концерті було піднято національний синьо-жовтий прапор. За це оштрафовано: Федора Бандуру на 200 карбованців, Богдана Плексуна на 250 карбованців, Микола Гриняка на 300 карбованців.

• Члена Товариства Української Мови „Відродження“ в Калуші Василя Івасюка оштрафовано на 500 карбованців за критику громадської газети „Радянська Україна“ за вміщення на її сторінках матеріалу „Хто і під якими прапорами“, в якій паплюжиться українська національна символіка. Суддя — голова народного суду Калуша, Михайло Ізєйко.

• Тернопіль-Львів. Місцева творча громадськість висловлює канадській фірмі „Кобза“ свою стурбованість тим, що вона спонсорує проведення конкурсу, який місцеві власті перетворили на фарс. Жодна дійсна творча група не була допущена. Конкурс відбувається між групами, які не мають творчої вартості. • Запоріжжя, 22-го липня, передає Сергій Айбабін. В цей день в центрі міста на площі Жовтневій члени місцевої філії УГС підняли український синьо-жовтий прапор. Вперше за багато десятиліть над місцем замайоріло українське національне знамено. Після підняття прапора до сотень присутніх звернувся член УГС Сергій Айбабін, який зачитав звернення заповідної філії організації до громадян, а також дав довідку про українську національну символіку. Міліція у подальшому не втручалася. Серед присутніх на площі були представники обкому партії. Крім того, надійшло повідомлення, що низка неформальних організацій, міста вирішили заснувати ініціативну групу Народного Руху України за Перебудову.

• Червоноград, Львівська область 21-го липня, передає Ярослав Данилюк. По місті поширювалися чутки про те, що скоро прибудуть два автобуси з членами УГС з Львова. Місцеві міліція і група молодиків у цивільному були підняті на ноги, але ніхто так і не приїхав. Виникає риторичне питання, кому вигідні такі провокаційні піткі під час шахтарських страйків, коли атмосфера в місті і без того напружена.

• Волинь, 22-го липня, передає Меладій Семенюк. В Луцьку поширюються провокаційні чутки про те, що 28-го липня, нібито, намічається погром росіян. 23-го липня о 3-й годині дня місцеві неформали зберуться на майдані біля колишньої торби для політв'язнів, щоб протестувати проти тих, хто розповсюджує дезінформацію, розпалює міжнародну ворожнечу.

• Хмельницький, 22-го липня, передає Володимир Яворський. В місті проведено установчий збір місцевої філії УГС. Головою обрано Василя Рибак. Вироблено статут філії. Від виконком УГС був присутній Микола Горбаль.

• Львів, 22-го липня. О 3-й годині дня закінчилися тижнева голодівка, організована членами УГС та представниками інших неформальних організацій міста, яка ставила за мету протестувати проти несправедливості рішень властей республіки заборонити українським національним символіку. Під час голодівки зібрано 14,000 підписів на підтримку символіки та за легалізацію УКЦ. Збір підписів буде продовжуватися щодня від 7-ої до 9-ої години в центрі міста.

УЦС

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomerie Street, Jersey City, N.J. 07302. Svoboda (201) 434-0237. UNA (201) 451-2200

БЮРО УНС у Вашингтоні: (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс) 1-800-368-3631. Subscriptions: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00 UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda". Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Комуністичний і вільний світи супроти подій у Польщі

Немає двох думок, що затяжна криза уряду у Польщі закінчилася повною прогрою Компартії і вигрою опозиційної „Солідарності”. Президент Польщі генерал Войцех Ярузельський мав до вибору — або розв'язати парламент і розписати нові вибори, або навіть проголосити знову виїзний стан із уневажненням його угоди з „Солідарністю”, — або прийняти пропозицію „Солідарності” і двох малих опозиційних партій (Селянської і Демократичної) та призначити запропонованого йому кандидата „Солідарності” на нового прем'єра. Вибрав цей останній шлях, здавши собі справу, що його репресії проти демократичної опозиції у теперішній катастрофічній економічній ситуації Польщі — породили би тільки нові масові страйки і заворушення та зударі з військом і поліцією на внутрішньому терені та ворожий настрій у всьому вільному світі. У подібній ситуації опинилася тепер Москва. Вона мала до вибору — або завернути назад до „доктрини Брежнєва” про „право” СРСР рятувати „загрозений соціалізм” у будь-якій „соціалістичній” країні, або погодитися з фактом програної у Польщі тепер та, за всією вірогідністю, невдовзі на Мадярщині. І Горбачов хоч-не-хоч погодився з dokonанням фактом у Варшаві. Офіційна партійна „Правда” проголосила дипломатично, що призначення генералом Ярузельським кандидата „Солідарності” Тадеуша Мазовецького на нового прем'єра — це „внутрішня справа Польщі”. До речі: Мазовецький побожний католик, близький кардиналові Глемпові. Тут знову вирішним був критерій економіки. В теперішній економічній ситуації СРСР Горбачов не міг дозволити собі на люксус явної ворожнечі всього західного світу, від якого сподівається рятунку для порожніх крамниць.

Але на цьому історія змагу між демократією і комунізмом не закінчилася, — закінчився тільки один відтинок того змагу. В СРСР Михайл Горбачов має проти себе обурене ціле консервативне крило Компартії, обурене, бо Горбачов допустив до такого для комуністичного світу скандалу, як демократичний прем'єр у комуністичній державі. Значить, в наслідок розгрі між „Солідарністю” і Компартією — Горбачов опинився у ще труднішій ситуації, як Войцех Ярузельський. Один і другий нетерпляче очікують, чи вдасться новому польському уряду під кермом демократа покращити господарську ситуацію — коли і в якій мірі. Члени і прихильники „Солідарності” ликують, але на телевізорах в Америці можна вже було побачити й почути якось сірого чоловіка у Варшаві, який висловився твердо: „Нам треба не прем'єра, а хліба”. Ясно, що коли нема хліба, то трудно думати про ідеологію. І Лех Валенса та протегований ним Тадеуш Мазовецький напевне це знають. Їхня ситуація тепер страшна.

Але відомо з подібних прецедентів у різних країнах: хвору економіку мусить випликувати в першу чергу сам пацієнт. Треба буде завести ошадності, треба буде апелювати до збільшення продукції, треба буде привернути картки на деякі продукти і завести вільний ринок на інші, треба буде вжити багато непопулярних і неприємних засобів. Голодні люди є нетерпеливі. Невідомо, чи популярність „Солідарності” і гін до політичної свободи зрівноважать ту нетерпелість. Якщо вдасться новому демократичному прем'єрові і його міністрам господарських ресортів покращити економіку, то це буде ударом по комуністах, і матиме величезний позитивний політичний вплив на відносини в СРСР. Коли ж не вдасться цей експеримент — може прийти комуністична реакція до влади і в Польщі і в СРСР.

Події у Польщі і на Мадярщині мають куди ширший характер і значення, як тільки для даних країн і їх народів. Наприклад: майже одночасно з вирішуванням кризи уряду у Польщі, польський союм у минулий четвер прийняв резолюцію із різким натавруванням збройної інтервенції СРСР у 1968 році у Чехо-Словаччині проти демократичних реформ тодішнього генерального секретаря Компартії Александра Дубчека. Чеська Компартия і її правління у Празі обурились на те становище польського союму, бо воно, мовляв, грубе втручання до внутрішніх справ Чехо-Словаччини. Східно-німецькі комуністи підтримали своїх чеських однопартиїців. Отож події в Польщі поглибили розкол у комуністичному світі. Прихід до державної влади члена нещодавно ще нелегальної „Солідарності” напевно скріпить відвагу прибалтійських і мусулманських країн, членських „республік” СРСР. Нам найбільш цікаво стежити чи ті події матимуть також позитивний відгук в Україні, де російська мова все ще є єдиною державною мовою. Але не можна буде зупинити комуністичний віз, який почав котитися по похилій площині.

П'ять днів, від 19-го липня до 24-го, а точніше — до 2 год. ночі 25-липня — влада в Донецьку належала шахтарям. У місті не було порушень громадського порядку, як визнає сам начальник обласного управління внутрішніх справ В. М. Недригайло. Виногоріччя крамниць були зачинені. Влада ця була не декларована, а реальною силою, яку поважало все населення — робітники, інтелігенція, студенти, пенсіонери. Міліція номінально була присутня, але потреби в ній не було: поряд забезпечували шахтарські пікети. Так званого цивільного населення не пропускали до страйкарів, окрім членів шахтарських родин. Вхід на площу — в робочому одязі або за жетонами. Привозили харчі і видавали за спеціальними талонами. До мікрофону підходили тільки представники страйкового комітету, представники шахт.

Про секретаря обкому КПСС Анатоля Винника ніхто не згадував аж на третій день, не кажучи про партійних функціонерів меншого рангу. У перший день А. Винника ще слухали, на другий запитаннями загнали на слізьке, а третього дня прогнали з трибуни. Члена ЦК КПУ Бориса Качуру, який приїхав із Києва, шахтарі ошестали і змушували чітко поїхати, чи то не з'являлися більше перед страйкарями. Ні Шербицького — першого секретаря ЦК КПУ, ні Шевченка —

Свою зовнішність 9-та книга „УМА” подібно до попередніх книг. Подібна обгортка роботи Яро Маркевича, подібний розподіл і уклад змісту. Але самий зміст, очевидно, інший. Редактор 9-ї книги „УМА” д-р Павло Пундіс (йому належить теж і редакція попередніх книг) присвятив її визначному лікареві та громадсько-політичному діячеві, колишньому редактору (деякий час) „Українського Лікарського Вісника”, д-рові Томі Лапичаку. Властиво це вже друга книга „УМА”, присвячена цій постаті. Відносимо цю в передмові д-ра Пундіса до 9-ї книги „УМА” читасмо таке пояснення: „Хочу поінформувати, що сьоме число УМА архіву, на 426 ст., було видане зірковим способом (20 примірників) та обіймає тільки біографічні нариси і відбитки цікавих статей по д-ру Лапичаку, а це число є регулярним архівним збірником за рік 1985-й — присвячене св. п. редакторів „Лікар. Вісник”.

З цього пояснення видно, що 7-ма книга „УМА” була присвячена д-рові Томі Лапичаку повністю, а в 9-й книзі, крім розділу, відведеного для д-ра Лапичака, є ще й інші. На 57-й стор. 9-ї книги поміщено рецензію на 7-му книгу. Назва рецензії „Новий випуск „Медичного архіву” УЛТПА: д-р Т. Лапичак”. Автор рецензії називає тільки ініціали М.Б. Ця рецензія знаходиться ще й на стор. 201-й. Вперше вона була надрукована в ч. 198 часопису „Свобода” з 16-го жовтня 1985 року. Крім згаданої рецензії, на стор. 58-й 9-ї книги є ще одна згадка про 7-му книгу

Володимир Барагура

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — БОРЕЦЬ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

(Доповідь на 15-му з'їзді сеньйора УНС у 175-ті роковини народження Поета)

II.

Сьогодні зупинимося на самостійній-державницькій діяльності Шевченка, якого він був одержимий. Найважливішою й найціннішою рисою Шевченкової влади, що проявляла його діяльність і просила його творчість, є безмірна любов до України: „Я так її, я так люблю мою убогу Україну — за неї душу погублю”. Він збудив приспану націю, кинув палкі слова боротьби за власну вільну від московського гнобителя Україну. Патріотизм і безоглядна боротьба проти політично-національного, соціально-економічного, релігійно-морального та духового утиску за власну суверенну державу — це панівна ціль життя, творчості й діяльності Шевченка.

Про цей аспект поетової діяльності так пише академік Олександр Лотоцький в есеї п. з. „Державницький світогляд Т. Шевченка” („Тарас Шевченко”, варшавське видання творів, 1937, том III, стор. 352 і 354): „Надзмістом усіх його творів панує одна думка — думка про Україну, про її минуле, сучасне й майбутнє з погляду громадсько-національно-державницьких позицій. Епохальна роль Шевченка в історії України лежить у тому, що він відновив наші національно-державницькі традиції, на чергу наших історичних завдань поставив ідею державної незалежності. Ця ідея органічно просякає цілий його світогляд. У його вислові „в своїй хаті своя правда і сила і воля” міститься ідейне постоє „вірую” та заповіт.

СТРАЙК В ДОНБАСІ

(Надія Світлична за С. М. Ратниковою)

I.

голови Президії Верховної Ради УРСР — події в Донбасі не зацікавили. Застійна павутина, що обслуговувала свідомість мас у Донбасі, позначилася на декларованій політичності шахтарів, лідери яких під респлювали, що вони висувають виключно економічні вимоги, будим то далекі від політики. Не усвідомлюючи при цьому, що вони здійснюють величезну акцію громадянського непокори властям, виступаючи як реальна політична сила. Елементарний страх усе ще перешкоджає шахтарям усвідомити себе політичною силою, а це було дуже на руку партпаратникам, які пересиджували позакісими цих п'ять днів своєї ганьби.

На площі розігрувалася велика історична драма Донбасу. Лідери виникали з мас, їх підносили, скидали. На їхнє місце з'являлися нові. Площа була шахтарським вієм.

Брехня заповнювала газети, настирливо лізла з телеекранів. Правда була тільки на площі. Найбільш драматичними були три дні: 19-го липня — початок страйку, 22-го — дебати на площі, його кульмінація, і 25-го липня, ніч — його торжество і перемога. 19-го липня о 7-й год.

„УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ АРХІВ” Ч. 9

рові Томі Лапичакові тільки частинно. Відведення для нього частини відкривається його біографією пера д-ра Павла Пундіса. Цей біографічний нарис має назву: „Світлий пам'яті д-ра Т. Лапичака”. До нарису автор додає шість світлин, а саме: світлин д-ра Лапичака, світлин його матуриально-го табло, світлин доктора з його дружиною Ариадною (це дочка славного українського диригента Дмитра Котка), світлин фрагменту Ді-табору у Берхтсгадені, світлин доктора з сином Дмитром і світлин всієї родини (доктор, дружина, син Дмитро і дочка Ляріса).

Після біографічного нарису поміщено список статей д-ра Томі Лапичака, друкованих і надрукованих, на різні теми — медичні й немедичні. Статей на медичні теми є у списку 24, на інші теми — 118. Крім того, названо ще понад тридцять надрукованих статей і доповнень, теж на різні теми.

В розділі „Біографічні нариси та спомини про д-ра Томі Лапичака” д-р Павло Пундіс помістив кільканадцять відбиток статей про д-ра Лапичака з українських часописів, переважно з „Українського Вісника”, менше з „Українських Вістей”, ще менше з інших. Відкривається цей розділ обширною статтею д-ра Юліана Мовчана, яка була надрукована в „Українських Вістях”, в числі з датою 1-го жовтня 1964 року. Ця газета

Ця ідея державної самостійності України так органічно вросла в його поетичну творчість і діяльність, що її не змогли використати нелюдські знущання ворога. Таї не могли, як „Кобзар” не має ні один народ, „Кобзар” містить у собі національну програму, яка своєю майстерною поетичною формою має вплив на українські маси, як невичерпне джерело незламної віри в визволення всіх поколінь нашого народу, в ідею державної незалежності України.

Подібно висловився про „Кобзаря” поет Олесь Гончара у статті „Вічне слово” в журналі Літературна Україна. Він пише: „З-поміж безлічі книг, з якими має справу історія світової літератури, поодинокі виділяються ті, що ввійшли в себе науку віків і мають для народу заповітне значення. До таких книг належить „Кобзар” — книга, яку український народ поставив на першому місці серед усього духовного, „Кобзаря” літературно-розумовим і поетом, які жили й писали в різних часах і в різних умовах!

Шевченко вичитав і досконало збагнув, вплибався та продумав до основ основ рідного народу. До книжних часів мав він велику пошану, як до початків і підвалин української нації й державності. Поет високо цінував спадщину, яку нам залишили наші предки з періоду княжої Русі-України.

Одначе найбільшу увагу присвятив поет козацько-гетьманській державі та гайдамацтву й колішніні, бо пам'ять про ті часи була свіжа. Цю добу Шевченко пізнав не лише з книжок і літописів, але і з оповідань свого дідуся, учасника гайдамацького руху та з розповідів інших учасників і самовидців цих подій, від співців-лірників, козарів-бандуристів, з народних оповідань, врешті від німких свідків недавньої слави — високих степових могил.

Лист в Україну

(Микола Руденко, український письменник і голова Закордонного Представництва УРС, зотича передає в Україну свої радіолісти на різні актуальні теми. Один з таких листів друкуємо внизу. — Ред.)

Сьогодні я хочу поділитися радістю, яка народжується тоді, коли тобі випадає познайомитися з видатним літературним явищем.

Я кажу про роман Уласа Самчука „Темнота”. Над цим твором, що налічує близько п'ятисот сторінок, Улас Самчук працював сім років — з 1948 по 1955. Українська Вільна Академія Наук в Нью-Йорку видала його двома роками пізніше — тобто в 1957 році. Тираж, як звичайно для діаспори, був невеликий — отож за 32 роки, що минули відтоді, цей надзвичайний за своєю художньою силою і спокійним значенням твір встиг стати літературним раритетом. Не знаю, чи впає він в око київського літературознавця Миколи Жулинського, який півроку їздив по Америці й Канаді, вивчаючи літературно-художню досягнення української діаспори. Цілком можливо, що цього й не сталося.

Якби цей роман був написаний не українським письменником, а французьким, англійським або навіть російським — його б сьогодні знали на всіх материках. На жаль, нас, українців, мало знають у світі. І якщо ми не навчимося підхоплювати й популяризувати такі літературні явища, як роман „Темнота”, ми й надалі залишимося мало званою нацією.

Роман охоплює двадцять й тридцять років на Україні, ба навіть у Советському Союзі взагалі. Не знаю, з яким твором його можна порівняти за суспільним діапазоном, літературною майстерністю і жорсткою правдою. Такою жорсткою, яким тоді, в роки сталінської кривавої диктатури, було саме життя. Може, краще назвати безкомпромісний правду зображення в романі „Темнота” не жорсткою, а нещадною. Та якщо ми з нещадною правдою зобразимо розкуркулення, період сталінської колективізації, страшний голодомор 32-33 років, коли матері поїдали своїх дітей, винищення мільйонів невинних людей в тюрмах і концтаборах — ця правда неминуче виявиться жорсткою. Література тактовність допоможе уникнути жорстокого натуралізму, але обличчя епохи неминуче виявиться жорстким — інакше нам не бачити правди.

Сьогодні читачі СРСР захоплюються романом Анатоля Рибакова: „Діти Арбата”. Я прочитав його в сибірському засланні — і, правду кажучи, також був захоплений. Але після роману „Темнота” про „Дітей Арбата” можна сказати так: не безриб'ї і раб — рибка.

Шолоховська „Піднята цілина” поруч з „Темнотою” виглядає твором безсоромно лакувальним, відверто кон'юнктурним. Та й взагалі все, що написано про період сталінської диктатури, не витримує жодного порівняння з твором Уласа Самчука. Можливо, тільки деякі твори Солженицина можна поставити поруч.

Я не знаю, кого належить звинувачувати в тім, що один з найперших і найдосяжніших творів про епоху, до якої людина поперитиметься протягом усієї майбутньої історії, лишається й досі по суті, невідомим. Мабути, винні самі обставини, в яких змушений жити український народ — діаспора протягом десятиліть була відірвана залізною завісою від батьківщини. Нам протягом життя втратилися, що там, за океаном, живуть здебільшого українські націоналісти, яких належить вважати ворогами українського народу. Вони думають не про те, як визволити український народ, а тільки про те, як його поневоли. Проста істина, що три мільйони українців, які змушені жити в діаспорі, не можуть бути ворогами народу — бо що ми тоді називаємо народом? — ця проста думка приводила на тюремні нари та за колючий дрот.

В короткому радіолісті не можна переказати багатопланий роман, що не лише поза увагою жодної з сфер советської дійсності тридцятих років. Селяни й робітники, вчені й партійні діячі, нарком освіти Микола Скрипник і письменник Микола Хвильовий, які уірвали своє життя пострілами з пістолізаліній нарком Ягода, начальник ГУ-Лаг-у Ворман, навіть участь самого Сталіна у ви-

які нишком розмовляли з вітром про визвольну боротьбу козаків і гайдамаків. В цих могилах за народними віруваннями спить воля України і приїде момент, що вона прокинеться, що „церква-домовина завалиться і з-під неї встане Україна”.

Як усі пророки й провісники, так і Шевченко, віщуючи майбутнє України, передбачив його тільки в загальних обрисах, наче в мрії, в гіпнотичному півні, в екстазі, чи в трансі й не давав часу, коли цей момент наступить, але вірив твердо, непохитно, що така хвилина здійсниться. Навіть сам Богочоловік, Ісус Христос, пророкуючи збурення Єрусалиму й кінець світу та страшний суд, не подав часу, коли це станеться. Але Шевченко віщими очима і пророчим духом передчував, що —

Розкується незабаром
Закопані люди,
Настане суд!

або в іншому місці:

Забудеться срамотная
давня година
і оживе добра слава,
слава України.

Але щоб настав такий радісний час, треба багато натрудитися. Український народ мусить оновити себе. Це оновлення має нам дати козацьке минуле. У поемі „Чигирин” поет каже, що це станеться, коли —

Ножі обоюдні
Розпанахають погане
Гниле серце труadne
і вицідять сукруату
і наляють живої
козацької тії крові —
чистої, святої...

Закінчення буде.

Конференція в пошану

М. Драгоманова

На своєму останньому піврічному засіданні, що відбулося нещодавно, Управа Української Вільної Академії Наук (УВАН) у ЗСА зробила два важливі рішення.

Або у вересні, або більш правдоподібно, в грудні 1991 року, УВАН у ЗСА організує конференцію, приурочену 150-річчю з дня народження Михайла Драгоманова. Було б дуже побажано, щоб у конференції взяли участь науковці-дослідники Драгоманова з України.

В суботу, 21-го квітня 1990 року (в суботу після Великодня), в мотелі Голд-Інн В. Бойчука в Брідж-Вотер, Нью-Джерсі (недалеко від Бавнд Бруку), Академія святкуватиме 40-річний

ювілей УВАН у ЗСА і 45-річний ювілей УВАН у діаспорі. В програмі будуть доповіді або промови таких науковців, які погодилися прибути: професори Богдан Кравченко, КІУС університету Альберти, Едмонтон; Юрій Луцький з Торонто, Онт.; Василь Омелченко, Гантер коледж, Нью-Йорк; Ярослав Пеленський, університет Айова, Айова Сіті; та Іван С. Рещетар, мол., університет Вашингтону, Сіетл, Вашингтон.

Управа УВАН сердечно запрошує на свій ювілей всіх зацікавлених науковців і представників американсько-української та канадсько-української громади 21 квітня 1990 року.

Оксана Радич

Рік української мови

Як відомо, на останній сесії СКВУ рік 1989 проголошено Роком української мови. Це тому, що червона імперіалістична Москва всіма способами намагалася в окупованій Україні знищити українську мову. Вона знає, що, знищивши мову, український народ як такий перестане існувати. Отже метою проголошення Року української мови є те, щоб українці поза межами України не піддавалися асиміляції, а навпаки, щоб плакати української мови і боролися проти русифікації України.

Недавно відбулося засідання управи жіночої організації при Хліборобсько-Освітньому Союзі в Куритиби. Кілька членкинь управи були присутні на вищезгаданій сесії СКВУ. Всі членкині управи говорили дуже жваво, але не по-українськи, за винятком Режини Шпак-Рубінець, яка жила тільки рідну українську мову.

В половині квітня цього року я мусів їхати до Аргентини у приватних справах. Це було якраз перед Великодніми святами. Тому що я перебував у свого сина, який живе в місцевості Саранді, зараз біля міста Буенос-Айрес, ходив я до місцевої церкви на Богослуження і в Великий четвер, і в п'ятницю, і в суботу (в суботу зі сном носив святити паску). В неділю також ходив на Богослуження. Не було багато парафіян — всі старші віком, можна сказати, що це були майже всі емігранти, які переїхали навіть не володіють добре еспанською мовою. Відправляв Службу Божу о. Михайло Гримач. Цікаво, що він виголосив одне речення як частину і зараз це саме перекладав на еспанську. І так ціла Служба Божу.

6-го квітня відбулося спеціальне засідання управи міжорганізаційного комітету за плечу України, на яке я був запрошений, що автор цієї ініціативи, що увінчалася успіхом, відкриттям площі України, яке відбулося 6-го листопада минулого року. Практично всі члени міжорганізаційного комітету — це молоді, вже народжені в Аргентині. Як приємно було слухати, коли всі, без винятку, говорили тільки рідною українською мовою.

11-го квітня був на авдієнції в Спарха українців-католиків в Аргентині Владика Андрія Сапелюка. Говорили ми про багато справ. Заторкнув я справу о. Михайла Гримача і спитав чи, може, це так розпорядження єпархії, чи власна ініціатива о. Гримача відправляти в такій формі Богослуження. Владика Андрій Сапелюк відповів, що нема

такого розпорядження, хоч по деяких церквах, "часом" читається Апостола по-єпанськи. (Слава Богу, в нас у Бразилії це ніде не читається Апостола по-португальськи).

Ще ми говорили про о. Михайла Гримача. Як мені переказували, о. Гримач кожного року вліті їде на південь Аргентини, на "резерву" індіан Мапучі, для яких протягом року збирає пожертви, головню одяг, а вже на місці, будівельні матеріали, і там "одягає" індіан і керує будовами домі для них. Безумовно, треба признати великий жест нашого українського священика. Але висловив я Владиславу Андрієві моє велике здивування: чому їхати так далеко на південь і до індіан, коли у північних провінціях Аргентини, як, наприклад, Чако і Міссіонес, є стільки українських родин, дуже бідних, які потребують такої допомоги. Було би так гарно, щоб тим бідним українським родинам помагав український священик.

Владика Андрій погодився зі мною і заявив, що о. Михайло вже менше їздить до індіан.

Будучи ще в Аргентині, поспіхом до своїх рук число 71 за січень-березень видання української епархії, де на першій сторінці вгорі великими буквами видні заголовок: "Голос Української Церкви".

Я зрадів, побачивши таке гарне видання, який пригортаючий заголовок, і почав пильно його оглядати. Дивлюсь на першу сторінку і...ні одного слова рідної мови — ціла сторінка еспанською мовою. Переходжу на другу сторінку — і те саме: вся еспанською мовою. Правда, внизу коротенька замітка під заголовком: "1989 — рік навчання української мови", але не українською мовою. Переходжу на третю сторінку і це саме: ні слова рідною українською мовою. Переходжу на четверту і п'яту сторінку — і обі українською мовою, але звичайного машинопису, на вигляд "підпільної літератури" в окупованій Україні. Думаю, напевно вже всі наступні сторінки будуть українською мовою. Але я розчарувався, бо і шоста, сьома і восьма сторінки — еспанською мовою, без пів-слова рідною.

Задумуюсь над тим всім і сам себе запитую: неже рік української мови не доходить до нашої душі? Неже ми так байдуже ставимося до русифікаторів України і йдемо так на руку червоній імперіалістичній Москві, що навіть поза межами окупованої України допомагаємо перекреслити рідну українську мову?

Д-р Михайло Рубінець

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА

повідомляє, що

32-ий З'їзд УЗХ

відбудеться в дні 2-4-го ВЕРЕСНЯ 1989 року

на Оселі ім. О. Ольжича в Лігянтоні, Па.

У ПРОГРАМІ З'їзду:

— Відзначення 175-ліття народження Тараса Шевченка і важливості Року Української Мови

Запрошуємо до участі Відділи, Делегати та все Членство. У справі приміщення звертатися до адміністрації Оселі:

UKRAINIAN HOMESTEAD
R. D. 2, Box 375
LEHINGTON, PA. 18235
Tel. (215) 377-4821

Дім студента ім. Миколи і Марії Бойчуків у Куритиби

У прекрасній дільниці Аква Верде міста Куритиби у Бразилії при вулиці Морретес під ч. 801 недалеко головної вулиці "Авеніда президент Кенеді" знаходиться нова українська станиця — Дім студента. Вона розташована в мешканській секції близько крамниць і тільки 5 хвилин їзди автобусом до університету та приблизно 40 блоків до української католицької катедрі, палати Владислава Кривого і клубу "Полтавка".

Будинок набутий і перероблений на студентський гуртожиток заходами спеціального шкільного фонду ім. Миколи і Марії Бойчуків при фундації УВУ в Америці.

Будинок мурований, раніше це був банк з великими залами і площею з трьох сторін. В будинку побіч мешканських кімнат для студентів є кухня, їдальня, читальня і вхідна зала. Інтернат може примістити 20 студентів, крім того є мешкання для родини чи господаря дому. Навколо будинку є досить площі на поширення чи розбудову інтернату в майбутньому.

Спеціальною табличкою з тризубом і назвою прикріплено до муру будинку — вшановано відомих добродіїв і фундаторів та жертводавців на різні національні цілі, а зокрема на виховання і допомогу українській шкільній і студентській молоді — наших меценатів Миколу і Марію Бойчуків.

Дім студента вже з першого року заповнився українськими студентами, а цілий ряд записаних чекає на свою чергу. В домі можуть жити тільки дійсно активні студенти за малу місячну плату на вдержання будинку. Всі ті, які закінчили студії чи перервали або пішли на працю — мусять опустити місце для інших. Книжечка-правильник інтернату регулює щоденне життя мешканців.

В державних школах Бразилії семестральні оплати нема. Студенти платять тільки вписове. У приватних школах семестральні оплати на бразильські обставини є досить високі. Щоб вступити до університету потрібно здавати складні вступні іспити. В державних університетах за одне місце змагається 6-7 студентів, у приватних 4.

В Куритибі донедавна було два державні студентські гуртожитки і тільки один приватний для студентів-літературів. До них тяжко дістатися. Тому Дім студента ім. Миколи і Марії Бойчуків є дуже важливим надбанням для української спільноти не тільки міста Куритиби, але цілої Бразилії. В інтернаті можуть мешкати українські студенти без огляду на віршизнання.

У Бразилії живе 250-300 тисяч населення українського походження. Куритиба має найбільше скупчення українців, коло 25 тисяч. Найбільше скупчення українців в Бразилії є в стебті Парана. Деякі села, а навіть повітові містечка мають більшість українського населення, наприклад, Іваї та Прудентополіс. 85 відсотків українського населення є католицького віровизнання. Церква із своїми інституціями має великий вплив на українське громадське життя та збереження української ідентичності. В самій Куритибі є декілька українських католицьких церков і дві православні із своїми церковними організаціями.

В Куритибі сконцентровані українські громадські установи, як Хліборобсько-Освітній Союз (ХОС), при якому існує Літературно-спортивний клуб молоді (КЛЕМ) та Організація українських жінок, Українське осередок бразильських студій, Товариство прихильників української культури та Українсько-бразильська центральна репрезентация.

Біля 70 відсотків українського населення живуть по селах. Малі, а в додатку постійно роздроблювані господарства не можуть довше забезпечити не тільки життєвих вимог, але й самого прожитку українських хліборобів. Шанси на вдержання та розвиток мають більші і змеханізовані господарства. Для цього потрібний капітал та сільськогосподарські машини, яких наші селяни не мають.

З огляду на посилену урбанізацію із сіл постійно відбувається масова втеча несподіваної молоді до міст. Кожного року прибуває до Куритиби все більше й більше молодих людей із сіл. Серед них є багато синів і дочок наших українських хліборобів, які шукають за

Пропам'ятна бронзова табличка на Домі українського студента ім. Миколи і Марії Бойчуків у Куритибі.

Управа фундації УВУ в Америці з меценатом Миколою Бойчуком (сидить другий зліва).

працюю та поліпшенням життєвих умовин і можливості студій. Без найменшої підготовки до міського життя, без грошей і опіки, ця молодь попадає в найнижчу класу міського населення. Використовувана всім, в біді і нужді вона розпливається в міському морі і затрачується раз за завжди для української спільноти.

Щоб хоч частинно запобігти цій несправній ситуації, Владислава Кривий при допомозі Шкільного фонду Миколи і Марії Бойчуків при Фундації УВУ в Америці закупив велику парцелю землі в індустріальній дільниці Куритиби при головному роздоріжжі. Околиця ця дуже швидко розвивається і дорожжє.

Метою за купу парцелі є збудувати на ній торговельно-ремісничу бурсу принаймні на 100 осіб української молоді. Бурсу як прибіжище, життєву школу, багатон і засіб перед денационалізацією. Дати нашій молоді український притулок і опіку в нових незнайомих і тяжких для неї обставинах.

Вказати молоді на можливі вості організувати різного роду кооперативи, наприклад, харчові, виробничі спі-

ки і підприємства та городництво. Навчити працювати в себе, бути продуцентом та розподільцем. Іх спільне перебування в українському гуртожитку серед своїх, їх зорганізованість, дасть кращу змогу і заохоту українській кооперативній, підприємствам, окремих підприємств, а навіть ровесникам в Північній Америці — прийти українській бразильській молоді в різ-

ній формі з активною допомогою. Згодом через поради і фахову допомогу, через різні доступні фахові, торговельні та ремісничі курси піднести її рівень і включити вже дещо підготовану в професійній і робітничій русло міста. Тим самим збережеться і для української церкви і народу

П. Гой

Пам'яті визначної діячки Гуцульщини і Поділля

Надішла сумна вістка, що 4-го травня ц.р., на 91 році мученичого, але творчого життя, у своїй улюбленій Терпилівці, померла Гануся Герасимович-Когут.

Похорон відбувся 6-го травня при співучасті двох католицьких священиків. Над могилкою цієї надзвичайно популярної і шанованої постаті, чутливого людинки чистого мистецтва Гуцульщини і Поділля виголосило багато поминальних промов.

Нагороджена за життя найвищими нагородами за успішну працю в українському хоровому і килимарському мистецтві, вона все таки була заслана на десять років каторги в Казахстан. Після повороту, у важких умовах, далі продовжувала свою диригентську працю у Тернополіщині.

Споріднена з композиторами Барвінським і Кудриком, вона довела хорове мистецтво до вершин.

Покійна була дочкою Євгенії і драматурга о. Володимира Герасимовича, внучкою о. Євгена і Володимира Шухевичів. Була заможна з визначним різьбярем Гуцульщини Федором Ко-

гут, який загинув у боротьбі за Батьківщину. Після втраченої чоловіка Гануся продовжувала те, що їх спільно єдиною — збереження народного мистецтва, яке немов віддзеркалює українську душу. До останніх днів життя, як диригент, вона підносила серія слухачів до небуденних висот. Залі її концерти були вщерть переповнені так, що тяжко було одержати квитки вступу. Маленького, дрібного росту, вона вражала шляхетністю рисів, а при тому надзвичайною рішучістю і силою характеру. Надзвичайно скромна людина переважно була між своїми сільськими хористами у сирій свитині із хустиною, зав'язаною на голові, хоч мала закінчений факультет філософії у Празькому університеті.

Надіїмоглию висловлено пропозицію, щоб з її хати створили музей, для вшанування пам'яті Ганусі і отця Герасимовича. Помимо всіх труднощів, на які такий проєкт звичайно натрапляє, віримо у його здійснення

Родина і приятелі

ЗБРОЙНІ СУТИЧКИ МІЖ сирійськими і християнськими підрозділами у Ливані вилилися у справжні танкові бої на півночі від Бейруту, в районі міста Мадфун, яке розташоване на невеликій річці, що відділяє християнські райони від північних територій, контрольованих сирійцями. В той час як сирійці контролюють міст через річку, війська генерала Мішеля Азна укріпилися 3 милі вниз за течією. Коли два тижні тому бої набрали запеклого характеру, сторони змінили свої позиції танками.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ в НЬО ЙОРКУ, Н. Й.

ділитися сумною вісткою зі своїми Членами та Українською Громадою, що 20-го липня 1989 р. відійшла у Вічність

бл. п.

ЮЛІЯ з КУНЬКІВ СКВІРТНЯНСЬКА

активний член та добродій УІА і загально відома громадська діячка

Горем прибитим Доням Ірині й Марії та Родині висловлюємо наші глибокі співчуття.

ДИРЕКЦІЯ УІА

Ділимося сумною вісткою, що у понеділок, 7-го серпня 1989 року упокоїлася в Бозі на 68-му році життя наша Найдорожча Мама і Бабуля

бл. п.

ПАРАСКЕВІЯ ПОПАДЮК

ПОХОРОННІ відправи відбулися в четвер, 10-го серпня 1989 року в церкві Пресвятої Трійці в Кергонксон, Нью Йорк, та на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гамптонбургу, Нью Йорк.

Залишилися в смутку:

доньки — МАРІО ПОПАДЮК
АННУ БАРАН з мужем ІВАНОМ
сина — РОМАНА з дружиною ДЖУДІ
та п'ятеро внуки

Ділимося сумною вісткою, що 21-го серпня 1989 р. на 86-му році життя відійшла у Вічність наша Найдорожча Мама, Бабиця і Прабабиця

бл. п.

МАРІЯ ОЛЕКСІЄВНА КУЛІК

ПАНАХИДА в середу, 23-го серпня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин — Литвин в Union, N. J.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 24-го серпня 1989 р. о год. 9-й ранку в українській православній церкві св. Вознесіння у Marlewood, N. J., а після на українській православній цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку:

син — АНАТОЛІЙ
внуки — МИКОЛА
ВОЛОДИМИР
АНДРІЙ
СОНЯ
ЛЮДА
НАТАЛКА
правнучка — СТЕФАНІ АНН

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в четвер, 17-го серпня 1989 р. на 80-му році життя відійшов від нас у Вічність по важкій недугі

св. п. дипл. інженер ЯРЕМА САВКА

Похоронні відправи відбудуться:

ПАНАХИДИ в суботу і неділю о год. 8-йй вечора, ПОХОРОН в понеділок 9:30 рано з церкви Успення Божої Матері на центрі Code des Neige в Монтреалі.

В глибокому смутку:

дружина — ДАРІЯ
сини — СТЕФАН
ВОЛОДИМИР з дружиною ДЕБОРА
донька — РОКСОЛЯНА
внуки — ДЕМ'ЯН, ПЕТРО, ЛЮДМИЛА
сестри — МАРІЯ ОЛІГАНІК
НАТАЛІЯ ГРИГОРЧУК з родиною
швагрі — БОГДАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ з родиною
РОМАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ з дружиною
НІКОЛА і родиною
МИКОЛА ЗАВАЛІНИЦЬКИЙ
ІРИНА і МИХАЙЛО МОРОЗ з родиною
ОЛЬГА ТРУШ з родиною
кузини — МИРОСЛАВ БОДНАР з родиною
і ближча та дальша родина в Канаді, Америці і Україні.

Добра нагода для мешканців стейту, котрих віддають члени родини з України.

Найбільше комерційний тосар на Україні це магнетовиди на систему: PAL — SECAM, SHARP, PHILIPS, PANASONIC, GRUNDIG, SONY, TOSHIBA, HITACHI, AKAI, JVC у нас на складі, а також двоксетні магнетофони тих самих марок.

Маємо кіно-камери на всі системи. Забезпечимо посвідкою, яка звільнить від мита. Адреса:

OHIO EXPORT CORP.

6089 State Road, Cleveland, Ohio 44134. Tel.: (216) 884-1738

Українці, які працювали в Німеччині, Австрії, Бельгії і Франції та перейшли в Америку на емеритуру є управнені до старечої пенсії і окремого додатку за дітей роджених в Німеччині.

Заінтересованих просимо голоситися на нашу адресу подаючи дату народження, час праці і телефон.

SELFRELANCE ASSOCIATION
OF AMERICAN UKRAINIANS

2355 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill. 60622

Михайло Соневицький:

ГОМІН ДАВНОМИНУЛИХ ВІКІВ

Збірка оповідань.

Передрук львівського видання з 1938 року, Нью Йорк, 1955, стор. 143. Ціна 8.00 дол.

Василь Юриняк:

КАМІКАДЗЕ ПАДАЄ САМ

Оповідання і фейлетони

Об'єднання Українських Письменників „Слово“, друкарня „Батурин“, Лос Анджелес, 1973, стор. 183. Ціна 10.00 дол.

Замовляти:

Svoboda Book Store

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стейту Нью Джерсі зовбавляє 6% продажного податку.

ГРУПІ АМЕРИКАНСЬКИХ конгресменів була надана безпрецедентна можливість побувати на ріді військових об'єктів СССР, які досі вважалися засекреченими. Під час візиту в Советський Союз американські законодавці дістали можливість побувати на одній з пускових шахт ракет стратегічного призначення, на складальній лінії космічних кораблів, були присутні при випробуванні советської лазерної гармати, а також побували в центрі для знищення старої хемічної зброї. Високо оцінивши результати поїздки в цілому, конгресмени все ж таки висловили ряд сумнівів з приводу декларацій советського уряду про одностороннє зменшення військ і озброєнь. Перед поїздкою в СССР американські законодавці побували у Східній Європі, де спостерігали за евакуацією советських бойових частин. „Все, що ми бачили, — сказав конгресмен-республіканець Джон Касіч, — виглядало непереконливо, бо ми не бачили не маємо, якою бойовою силою буде володіти советське військо після часткового виведення. Багато частин, наприклад, дістане артилерію, якої вони раніше не мали. Ми приїхали сюди зі сумнівами, і ці сумніви залишаються досі“.

Англійське видання

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

за редакцією ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,

дочий редактор: ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК
1-ий і 2-ий з циклів п'ятих томів, які мають вийти до 1992 р.

A-F — 119.50 дол. — 968 стор.

G-K — 125.00 дол. — 737 стор.

Алфаветична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці, компетентне зрєвдоване і доповнене видання Енциклопедії Українознавства, вповні ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними мапами, першорядний показник життя і культури українців в Україні і діаспорі.

Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій.

Набувати можна у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стейту Нью Джерсі зовбавляє додатки до ціни 6% стейтського податку.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЬО ЙОРКУ

впаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ТЕНІСОВІ та ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

на СОЮЗІВЦІ

в днях 1-4-го вересня 1989 року

(Labor Day Weekend)

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

ЗА ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЕРШОСТІ

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ
АМЕРИКИ І КАНАДИ на РІК 1989

і за чаші

УНСоюзу, Союзівки, Свободи, (в тому про-
пам'ятна чаша інж. Б. Рака), Українського
Тижневика і п-ні Марії Душник

та грошові нагороди

в поодинокій грі:

ЖІНОК І ЖІНОК (35 р. і вище), ЧОЛОВІКІВ, мол., СЕНЬО-
РІВ (35-44), СЕНЬОРИВ (45 і 55), ЮНАЧОК, ЮНАКІВ
(18, 16, 14, 12 і нижче р.).

Зголошення до змагань враз із вписом по \$15.00 приймає

MR. GEORGE SAWCHAK

7828 Frontenac, Philadelphia, Pa. 19111

до 23-го серпня 1989 р. Зголошення одержані після 23-го

серпня не будуть взяті до уваги турніровою комісією.

ТУРНІРОВА КОМІСІЯ:

Р. Ракочий, ст., 3. Снілик, Ю. Савчук, д-р 3. Матківський,

Ю. Попель.

ПОРЯДОК ЗМАГАНЬ:

П'ятниця, 1-го вересня — год. 1:00 по пол. на Союзівці:
елімінаційна рунда чоловіків. Змагання, які мусять зма-
гатися в цій рунді одержать окремі повідомлення від
проводу турніру до суботи, 2-го вересня.

Субота, 2-го вересня — год. 8:30 ранку на Союзівці:

1-ша рунда юначок (всі групи), сеньйори (35 р. і 45 р.) та
жінок. Год. 8:30 ранку в Нью Полці. 1-ша рунда чоловіків.
Год. 10:30 на Союзівці. 1-ша рунда юнаків (всі групи) год.
10:30 в Нью Полці. турнір переможців. Год. 3:30 по пол.
на Союзівці. 1-ша рунда сеньйорів (55 р.).

Час та місце дальших змагань назначить провідник зма-
гань Р. Ракочий, ст.

Змагання групи чоловіків, вильсовані до елімінаційної
рунди на п'ятницю, які не зможуть приїхати в цей день, як
рівнож ті, що відпадуть в елімінаційних, можуть змагатися в
в групі переможців.

З уваги на короткий час турніру та велике число учас-
ників, змагання можуть голоситися тільки до одної конкурен-
ції, яку зазначать точно на реєстраційним листку

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК — ДЛЯ ТЕНІСУ ТІЛЬКИ

Просимо витяти та вислати разом з оплатою \$15.00

(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище

2. Адреса (по-англійськи)

3. Телефон

4. Дата народження

5. Конкуренція та група в якій

змагун хоче брати участь

6. Клубова приналежність

Чеки виставляти на: KLC, American Ukrainian Sports Club

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

Субота, 2-го вересня, о год. 11:30 вранці

за

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК

та

ТРОФЕЇ І НАГОРОДИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

у спільних конкуренціях для дівчат і хлопців:

10 і нижче, 11 і 12 років

25 м. — довільним

50 м. — довільним

25 м. — горілиць

25 м. — грудним

25 м. — метеликом

4 x 25 м. довільні гілки

13-14 років

15 років і вище

50 м. — довільним

100 м. — довільним

50 м. — горілиць

50 м. — грудним

50 м. — метеликом

100 м. — зміним

4 x 50 м. — зміні гілки

Змагуни (-ки) можуть брати участь у 3-ох (трьох) індиві-
дуальних конкуренціях і один раз в гілках.

Реєстрація відбудеться над басейном в суботу, 2-го ве-
ресня, лиш від год. 9:30 до 10:30 вранці. Вписове вноситься 3
дол. від змагуна (-ки).

Комісія змагань: Е. І. С. Зиблікевич; М. Бокало; М. Герич; У.
Кушнір; Ю. Тарасюк; О. Нагора; Т. І. Л. Калита; С. Галава.

Вже появилася книга

A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

„Тисяча років ХРИСТИАНСТВА НА УКРАЇНІ“
(англійською мовою)

Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (так-
ж кольорових), тверда обкладинка, люксовий папір.
Видання Сполоскилу і Краєвого Комітету Тисячоліття Хри-
стіанства на Україні у США, 1988. Балтимор, стор. 312.
ціна 50.00 дол.

Набувати у книгарні Свободи

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Нью Джерсі зовбавляє додатки до ціни
6% стейтського податку

СОЮЗІВКА
SOYUZIVKA

УПРАВА СОЮЗІВКИ
запрошує на

МИСТЕЦЬКІ ПРОГРАМИ
ПІД ЧАС ЛІТА 1989 Р.

Програми провадить ОЛЯ ХОДОБА

Субота, 26-го серпня, год. 8:30 веч.
Хор „Веснівка“, Тьорнто
ЗАБАВА, год. 10-та веч. Грає оркестра „Рейджінг Гутсупс“

25-го і 26-го серпня — ВИСТАВКА КАРТИН ІРЕНИ ГОМОТЮК-ЗЕЛИК

Неділя, 27-го серпня 1989 р., год. 7:30 веч.
ВИСТАВКА СКУПТУР, ВИСВІТЛЕННЯ ПРОЗІРОК МИКОЛИ ГОЛОДИКА

П'ятниця, 1-го вересня
ЗАБАВА, год. 10-та веч. Грає оркестра „Нові часи“

Субота, 2-го вересня — год. 8:30 веч.
Степан Шафаровський — бас-баритон
Оля Шафаровська-Рудик — деклямація
Джін Керол — магік

ЗАБАВА, год. 10-та веч. Грають оркестри „Темпо“ і „Нові часи“

Неділя, 3-го вересня, год. 8:30 веч.
Танцювальна група „Сизокрил“, Нью Йорк
Дарка і Славко,
ЗАБАВА, год. 10-та веч. Грає оркестра „Темпо“

Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road Kerkonkson, New York 12440
914-626-5641

Маємо на складі книжку

Степана Куропаса

СПОГАДИ З УКРАЇНИ І 60 РОКІВ В АМЕРИЦІ

Накладом автора, Нью Йорк — Париж — Чикаго, 1988 стор. 575.
Тверда обкладинка, ціна \$30.00
плюс \$1.60 за пересилку. Мож-
на набувати в книгарні
„Свобода“.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

New Jersey residents add 6% sales tax

26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550

СВЕТРИ, ВОЯНИХ ХУСТИК, виш-
вані жіночі блузочки, виш-
підшук, і т. п., кераміка, різьба в
Арці — ДІШЕВКО.

HELP WANTED

ДО ВАРЕННЯ І ЧИЩЕННЯ
для жінки віку 70-75, котра ба-
жає мешкати в Карпатах біля
Союзівки, Н. Й. в замку за об-
слугу, безплатно кімната і хар-
чі. Тел.: (201) 334-8220
між год. 7-9 веч.

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ

до опіки 2-річної дитини і до
легкої домашньої праці. Харч і
мешкання на місці. Тел.:
(201) 857-9106 нічна 7-01 веч.

FOR SALE

ULSTER COUNTY —
New Large 2-family home on two pri-
vate acres. Separate heat/electric. Oak
kitchen. 38' deck. Plush carpet, vertical
blinds. Family room with wet bar. Near
Soyuzivka. 3,500 sq. ft. By owner.
Possible terms. \$185,000.
(914) 386-5711.

Wildwood Crest, New Jersey
- DUPLEX in the Ukrainian area
Large lawn, 1 1/2 car garage, year round,
big beautiful front porch, perfect for
vacation and future retirement. A steal
at \$135,000. Call Roman Osadchuk
at (609) 522-4300

РОЗШУКИ

КЛЮЧНИК ВАСИЛЬ
ІВАНОВИЧ
народжений 1921 р., Станисла-
вська область, Стрийський
р-н, с. Стриганці, Україна. Про-
симо відзватися на таку адресу:
Michael Fedoriv, 308 East St.
Chicopee, Mass. 01020

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛІУС НАЙГРО — директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуґа ШІРА і ЧЕСНА

Our Services Are Available

Anywhere in New Jersey

Також займаємося похоро-
нами на швинтарі в Бавнд

Брукліні перенесенням Тіп-
ніх Останків з різних країн

світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue

(corner Stanley Terr.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на

циментах св. Андрія в Бавнд

Брукліні св. Духа в Тейптонбур-
гу, та інших

ВІДОМА СОПІДНА

ФІРМА

Cypress Hills

Monuments

Власник — українець

ВОЛОДИМИР

БІЛАНСЬКИЙ.

К. М. Карлович і

О. ПОБАЧЕВСКА

800 Jamaica Avenue

Brooklyn, N.Y. 11208

Tel.: (718) 277-2332

Відкрито кожного дня, в субо-
ту включно, від 9 до 5 по пол., в

неділю від 10 до 4 по пол.
На бажання і для вигоди клієн-
тів радо заїдемо до Вашого
дому з проєктами й порадами.